

فصل ۱

عدد و رقم

آیا می‌دانید؟ در گذشته‌های خیلی دور انسان‌ها فقط می‌توانستند تا ۳ بشمارند. آن‌ها برای عددهای بیشتر از ۳ می‌گفتند خیلی. بعد از مدتی، عدد بعد از ۳ را می‌گفتند یکی بیشتر از ۳، ۲ تا بیشتر از ۳، ۳ تا بیشتر از ۳ و هفت را می‌گفتند خیلی.

فعالیت

صفحه‌ی ۲ کتاب درسی

عدد و شمارش

در شکل روبه‌رو چند توپ است؟ بشمارید و بنویسید.

★ از چه راهی استفاده کردید تا شمارش توپ‌ها دقیق و درست باشد؟

★ در این مورد با بقیه‌ی هم‌کلاسی‌ها گفت‌وگو کنید.

★ می‌توانید روی هر توپ یک علامت بزنید تا در شمارش آن‌ها به اشتباه نیفتید. اگر به جای

تصویر، توپ‌ها را در اختیار شما می‌گذاشتند، چگونه می‌شماردید؟

کار در کلاس

صفحه‌ی ۲ کتاب درسی

هر کدام از شکل‌ها چه عددی را نشان می‌دهند؟

صفحه ی ۳ کتاب درسی

این فَعَالِيَّت را دو نفره انجام دهید. یک نفر نام شکل‌ها را بگوید و نفر دوم چوب‌خط بکشد. در پایان با شمارش چوب‌خط‌ها، تعداد هر شکل را بنویسید.

جدول شگفت‌انگیز زیر را کامل کنید.

۳	۱	۲	۸	۷	۵	۴		۶
۵	۶		۱	۴		۳	۸	۲
۴	۸		۲	۶	۳	۵	۱	
	۵	۱		۳	۶	۲	۴	۸
	۲	۸	۵	۱	۴	۶		۳
۶	۳	۴		۸	۲			
۲	۴	۵	۶			۸	۳	۱
۱		۶	۳	۵	۸	۹	۲	۴
۸		۳	۴	۲	۱		۶	۵

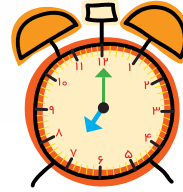
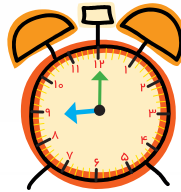
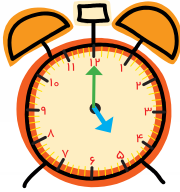
تمرین

صفحه‌ی ۴ کتاب درسی

۱) هر شکل چه ساعتی را نشان می‌دهد؟

۲) با خط کش عددهای مثل هم را به هم وصل کنید.

۳) در جای خالی عدد مناسب بنویسید.

۷ - - ۱۰

..... - ۳ - ۵

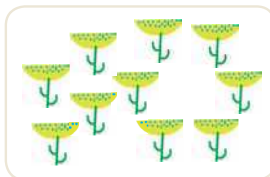
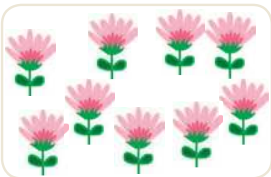
حدس بزن

صفحه‌ی ۴ کتاب درسی

حدس بزنید در کدام شکل تعداد گل‌ها بیشتر است؟

با توجه به شکل روبه‌رو عبارت

زیر را کامل کنید و از دو طرف بخوانید:

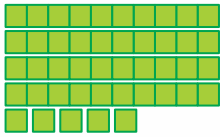
فعالیت

دسته‌های ده‌تایی و یکی

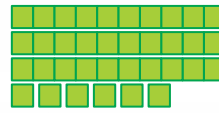
صفحه‌ی ۵ کتاب درسی

با توجه به شکل جدول‌ها را کامل کنید:

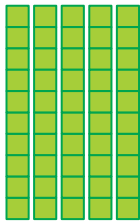
ده‌تایی یکی

_____	_____
_____	_____

ده‌تایی یکی

_____	_____
_____	_____

ده‌تایی یکی

_____	_____
_____	_____

ده‌تایی یکی

_____	_____
_____	_____

کار در کلاس

صفحه‌ی ۵ کتاب درسی

نوشتن عددها را ادامه دهید:

۱۰ - ۲۰ - _____ - ۹۰

ده - بیست - سی - _____ - شصت - _____ - هشتاد

فعالیت

صفحه‌ی ۶ کتاب درسی

۱) برای شمارش شکل‌ها، دسته‌های ده‌تایی جدا کنید و با کامل کردن جدول، تعداد شکل‌ها را بنویسید.

ده‌تایی یکی

_____	_____
_____	_____

به حروف: _____

به عدد: _____

به عددهای ۲۳ و ۴۷ عددهای ۲ رقمی می‌گوییم. رقم‌های هر کدام را نام ببرید.

۲ با رقم‌های ۳ و ۵ هر چقدر می‌توانید عدد دو رقمی بنویسید.

۴ عدد دو رقمی نوشتید یا ۴ عدد دو رقمی؟ توضیح دهید و در این مورد در کلاس گفت‌وگو کنید.
حالا با رقم‌های ۷ و ۴ عددهای دو رقمی بنویسید.

صفحه ۷ کتاب درسی

تمرین

۱ نوشتن عددها را ادامه دهید و جاهای خالی را کامل کنید.

۷۳ - ۷۴ - - ۷۷ - - ۸۰ - -

سی و هشت - سی و نه - - چهل و دو -

..... - ۵۸ - - ۶۱ - ۶۲

۲ با رقم‌های ۳ و ۷ عددهای دو رقمی بنویسید.

--	--	--	--

۳ جاهای خالی را کامل کنید.

دهگان	یکان	دهگان	یکان	دهگان	یکان
۷	۱			۴۹	
					۵۳

۴ عددهای دو رقمی را به عدد و حروف بنویسید.

رقم یکان ۴ و رقم دهگان ۷: _____

رقم یکان ۳ و رقم دهگان ۵: _____

رقم یکان ۰ و رقم دهگان ۵: _____

۵) یک عدد ۲ رقمی بنویسید که رقم یکان آن ۴ و رقم دهگان آن ۳ تا بیشتر از رقم یکان باشد.

صفحه ۷ کتاب درسی

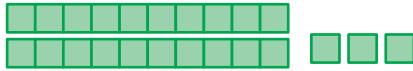
الگویابی کن

صفحه ۸ کتاب درسی

حل مسئله

۱) علی ۲۳ تا کتاب دارد. ۱۲ تا از آن‌ها کتاب داستان و بقیه کتاب علمی است. علی چند کتاب علمی دارد؟ (در این جا به جای کتاب از مربع استفاده کرده‌ایم.)

علی کتاب علمی دارد.

۲) زهرا ۳۷ عکس دارد. ۲۳ تا از عکس‌ها رنگی و بقیه سیاه و سفید هستند. زهرا چند عکس سیاه و سفید دارد؟

زهرا عکس سیاه و سفید دارد.

۳) شکل زیر چه عددی را نشان می‌دهد؟ با رسم شکل پنجمین عدد بعد از آن را بنویسید.

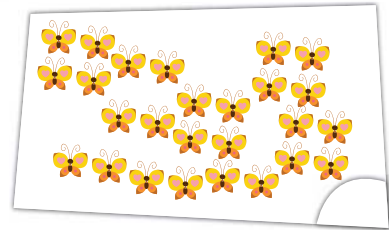
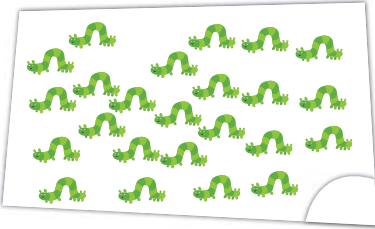
حدس بزن

صفحه ۸ کتاب درسی

در کدام قسمت تعداد شکل‌ها بیشتر است؟ بزیند.

۱۲

☆ حالا شکل‌ها را بشمارید. آیا حدس شما درست بود؟

رسم شکل

صفحه ۹ کتاب درسی

۱) امروز روز هفتم ماه است. ۸ روز بعد، چه روزی از ماه است؟ ماه است.

۲) سینا ۱۲ کتاب دارد. امروز ۵ تا کتاب دیگر خرید. حالا چند کتاب دارد؟

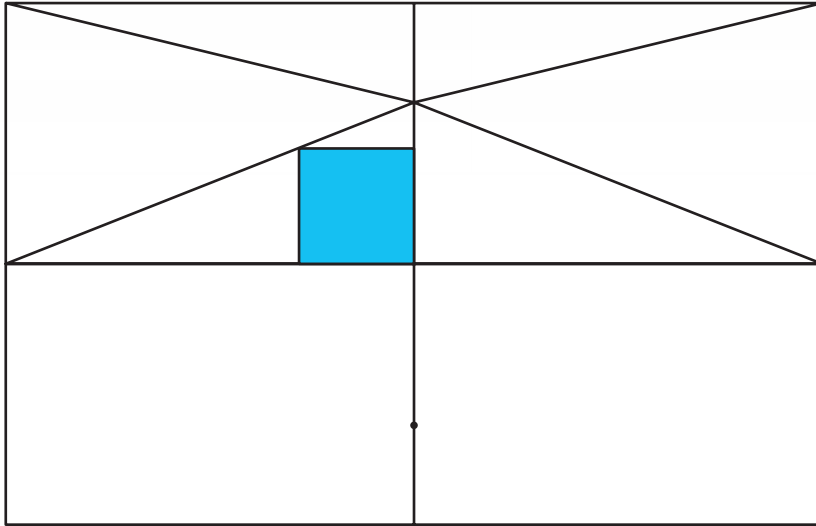
//

..... کتاب دارد.

کامل کن

صفحه‌ی ۹ کتاب درسی

سه قسمت دیگر شکل را مانند قسمت داده شده با خط‌کش یا شابلون کامل کنید؛ طوری که اگر شکل را از روی خط‌ها تا کنیم، قسمت‌های چپ و راست یا بالا و پایین روی هم بیفتند.

(برای حل مسئله می‌توان از رسم چوب‌خط یا محور هم استفاده کرد.)

فعالیت

صفحه‌ی ۱۰ کتاب درسی

جمع و تفریق

۱) حاصل جمع و تفریق‌ها را با انگشتان خود به دست آورید.

$۴ + ۳ = \dots\dots\dots$ $۳ + ۴ = \dots\dots\dots$ $۸ - ۴ = \dots\dots\dots$ $۷ - ۵ = \dots\dots\dots$

۲) حاصل جمع‌ها را با رسم چوب‌خط پیدا کنید.

$۷ + ۸ = \dots\dots\dots$ $۶ + ۶ = \dots\dots\dots$

۳) حاصل تفریق‌ها را با رسم شکل پیدا کنید.

$۱۲ - ۷ = \dots\dots\dots$ $۱۴ - ۸ = \dots\dots\dots$

۴ حاصل جمع‌ها را با رنگ کردن مربع‌ها به دست آورید.

$4 + 6 + 7 =$

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

$3 + 4 + 5 + 6 =$

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

۵ حاصل تفریق‌ها را با استفاده از محور به دست آورید.

صفحه‌ی ۱۰ کتاب درسی

کار در کلاس

حاصل جمع‌ها و تفریق‌های زیر را از هر راهی که دوست دارید، به دست آورید.

$6 + 7 =$ $14 - 8 =$ $8 + 9 =$ $11 - 5 =$

صفحه‌ی ۱۱ کتاب درسی

فعالیت

۱ این فعالیت را به صورت دو نفره انجام دهید. ۷ مهره (یا هر چیز دیگر) را روی میز بگذارید. یک نفر تعدادی از آن‌ها را در دست بگیرد. نفر دوم با توجه به تعدادی که روی میز باقی مانده، تعداد مهره‌هایی را که نفر اول برداشته است، پیدا کند. همین فعالیت را برای ۸ و ۹ و ۱۰ مهره تکرار کنید.

۲ در کلاس اول شمارش ۵ تا ۵ تا و ۱۰ تا ۱۰ تا را یاد گرفته‌اید. حالا الگوها را ادامه دهید.

$5 - 10 - 15 - 20 -$

$10 - 20 - 30 -$

کار در کلاس

صفحه‌ی ۱۱ کتاب درسی

$$۱۰ + ۲۰ + ۵ = \dots\dots\dots$$

حاصل جمع‌ها را به دست آورید.

$$۵ + ۵ + ۲۰ + ۳۰ = \dots\dots\dots$$

$$۴۰ + ۵ + ۱۰ + ۵ + ۵ = \dots\dots\dots$$

$$۱۰ + ۵ + ۲۰ + ۵ + ۳ = \dots\dots\dots$$

$$۳ + ۴ + ۱۰ + ۲۰ + ۵ + ۵ = \dots\dots\dots$$

$$۲ + ۵ + ۲۰ + ۱۰ + ۵ = \dots\dots\dots$$

$$۱۰ + ۵ + ۲۰ + ۵ + ۳۰ + ۵ = \dots\dots\dots$$

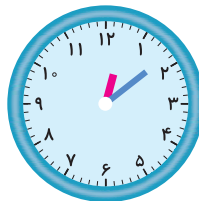
۱۵

حدس بزن

صفحه‌ی ۱۱ کتاب درسی

ساعت از چند گذشته است؟

ساعت به چند مانده است؟

تمرین

صفحه‌ی ۱۲ کتاب درسی

۱) با استفاده از دو مداد رنگی آبی و سبز، مربع‌ها را به روش‌های مختلف رنگ کنید و مانند نمونه

 $5 + 2 = 7$

جمع بنویسید.

  + = 7   + = 7

  + = 7   + = 7

  + = 7   + = 7

۲) با استفاده از ۳ مداد رنگی مختلف مربع‌ها را رنگ و جمع مربوطه را کامل کنید.

 + + = 10

 + + = 10

 + + = 10

۳) حاصل هر عبارت را با استفاده از محور پیدا کنید.

$5 + 8 = \dots\dots\dots$

$13 - 8 + 7 = \dots\dots\dots$

خلاق باش

صفحه‌ی ۱۲ کتاب درسی

مانند نمونه با شابلون ۴ مثلث کنار هم رسم کنید. چند شکل

مختلف دیگر به این ترتیب می‌توان ساخت؟

فعالیت

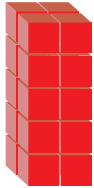
صفحه‌ی ۱۳ کتاب درسی

شمارش چند تا چند تا

۱) با چینه‌ها ساختمان بسازید. هر طبقه با ۴ چینه درست می‌شود.

طبقه‌ی
اول

۱۷

- ساختمان ۲ طبقه با چند چینه ساخته می‌شود؟
- ساختمان ۳ طبقه با چند چینه ساخته می‌شود؟
- ساختمان ۴ طبقه با چند چینه ساخته می‌شود؟
- ساختمان ۵ طبقه با چند چینه ساخته می‌شود؟

۴ - ۸ - - -

حالا الگوی عددی زیر را کامل کنید.

۲) حالا هر طبقه ساختمان را با ۶ چینه درست کنید. ساختمان‌سازی را تا طبقه‌ی پنجم ادامه دهید

و به کمک آن الگوی عددی را کامل کنید.

۶ - ۱۲ - - -

۳) الگوی عددی زیر را کامل کنید.

۷ - ۱۴ - - -

صفحه‌ی ۱۳ کتاب درسی

کار در کلاس

۱) الگوی عددی زیر را با رسم شکل کامل کنید.

۳ - ۶ - - -

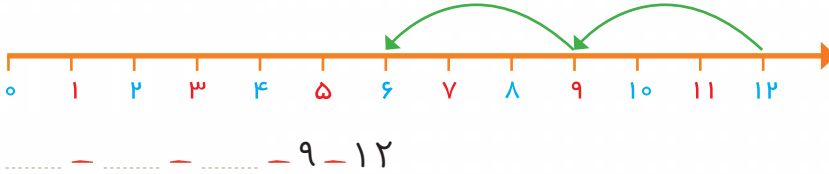
۲) عدد بعدی را با رسم چوب‌خط پیدا کنید.

۸ - ۱۶ - - -

۳) با کمک محور رو به عقب بشمارید و الگو را کامل کنید.

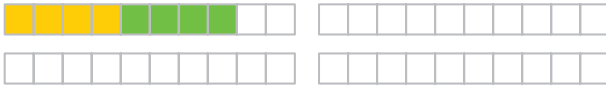

صفحه‌ی ۱۴ کتاب درسی

فعالیت

یکی از دانش آموزان برای شمارش ۴ تا ۴ تا، مربع‌ها را با استفاده از مداد رنگی‌های مختلف رنگ کرده و آن‌ها را شمرده است. شما با ادامه دادن رنگ‌ها الگوی شمارش را کامل کنید.

۴ -

صفحه‌ی ۱۴ کتاب درسی

کار در کلاس

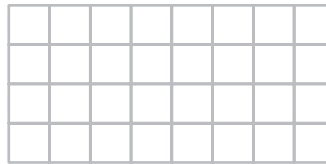
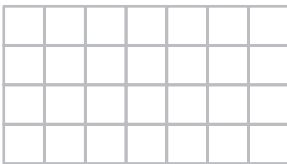

هر کس برای شمارش روشی دارد. برای مثال یکی از دانش آموزان برای شمارش تعداد خانه‌های شکل روبه‌رو، دسته‌های ۵ تایی جدا کرده و تعداد را به‌دست آورده است.

۲۱

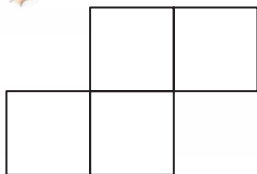
او برای دسته‌بندی از رسم خطوط روی خانه استفاده کرده است.

حالا شما با روش خود تعداد خانه‌های شکل‌های زیر را بشمارید و کنار آن بنویسید.

خلاق باش

صفحه‌ی ۱۴ کتاب درسی

با شابلون و رسم ۴ مربع شکل بسازید.

۱۹

صفحه‌ی ۱۵ کتاب درسی

۱ حاصل جمع‌های زیر را به دست آورید. (از رسم شکل یا چوب‌خط استفاده کنید).

$$۴ + ۷ + ۴ = \dots\dots\dots$$

$$۶ + ۶ + ۶ = \dots\dots\dots$$

$$۷ + ۷ + ۷ = \dots\dots\dots$$

$$۸ - ۱۶ - ۲۴ - \dots\dots\dots$$

$\xrightarrow{+۸}$ $\xrightarrow{+۸}$

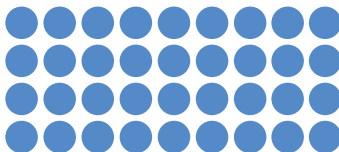
۲ در شمارش ۸ تا ۸ تا عدد بعد از ۲۴ را پیدا کنید.

۳ در شمارش ۵ تا ۵ تا، عدد قبل از ۴۰ چند است؟

۴ تعداد دایره‌ها را بشمارید و بنویسید.

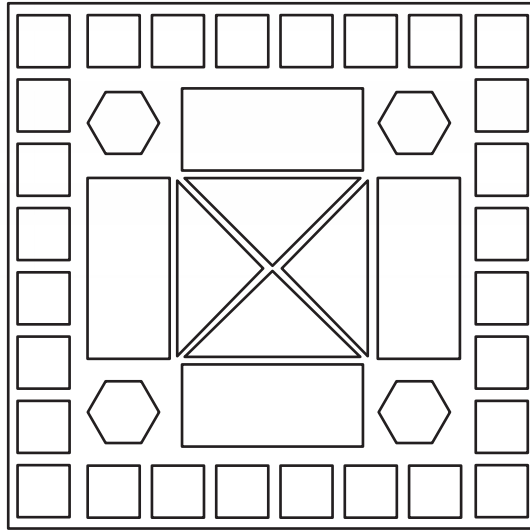
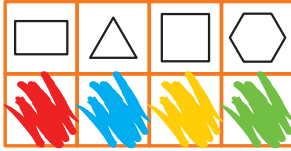
.....

.....

۵ با توجه به راهنما، شکل را رنگ کنید.

صفحه‌ی ۱۶ کتاب درسی

مرور فصل

فرهنگ نوشتن

در این فصل درس‌های مربوط به عدد که در کلاس اول یاد گرفته بودم، یادآوری شد.

یادم آمد که:

تمرین

صفحه‌ی ۱۶ و ۱۷ کتاب درسی

۱) با رقم‌های ۷ و ۸ چند عدد ۲ رقمی می‌توان نوشت؟ آن‌ها را بنویسید.

۲) با رقم‌های ۶ و ۰ و ۱ هر چند تا عدد ۲ رقمی که می‌توانید، بنویسید.

۳) حاصل جمع و تفریق را با هر روشی که می‌خواهید، پیدا کنید.

$$۸ + ۹ = \dots\dots\dots$$

$$۱۷ - ۸ = \dots\dots\dots$$

۴) جمع‌ها را کامل کنید.

$$\dots\dots\dots + \dots\dots\dots = ۵$$

$$\dots\dots\dots + \dots\dots\dots = ۵$$

$$\dots\dots\dots + \dots\dots\dots = ۵$$

$$\dots\dots\dots + \dots\dots\dots = ۵$$

$$\dots\dots\dots + \dots\dots\dots = ۵$$

$$\dots\dots\dots + \dots\dots\dots = ۵$$

۵) ۲ دسته‌ی ده‌تایی مداد با ۴ دسته‌ی ده‌تایی را روی هم ریخته‌ایم. به آن‌ها ۷ تا یکی اضافه کرده‌ایم.

یکان	دهگان

حالا جدول را کامل کرده و بنویسید چند تا مداد داریم؟

۶) الگوهای شمارش رو به عقب را کامل کنید.

$$\dots\dots\dots - ۲۰ - ۲۴$$

$\leftarrow -۴$
 $\leftarrow -۴$

$$\dots\dots\dots - ۲۱ - ۲۸$$

$\leftarrow -۷$
 $\leftarrow -۷$

۷) حاصل جمع‌های زیر را پیدا کنید.

$$۸ + ۸ + ۸ = \dots\dots\dots$$

$$۹ + ۹ + ۹ = \dots\dots\dots$$

۸ مسئله‌های زیر را حل کنید.

★ ۸ دانش‌آموز در کلاس بودند. ۶ دانش‌آموز دیگر به کلاس آمدند ولی ۳ نفر از کلاس رفتند. حالا چند نفر در کلاس هستند؟

★ احمد ۳ بسته مداد رنگی ۶ تایی به رنگ‌های زرد، سبز، آبی، قرمز، قهوه‌ای و سیاه داشت. او رنگ‌های سبز و زرد هر ۳ بسته را برداشت. حالا چند مداد رنگی برایش باقی مانده است؟ (این مسئله را با رسم شکل هم می‌توانید حل کنید.)

صفحه ۱۷ کتاب درسی

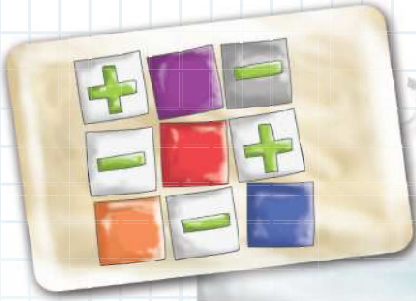
الگویابی کن

عقربه‌های کوچک را با توجه به الگوی ساعت‌ها رسم کنید.

فصل ۲

جمع و تفريق اعداد دو رقمی

آيا می دانيد؟ در يك تيم فوتبال ۱۱ نفر در زمين مسابقه بازی می کنند و هر تيم می تواند ۷ نفر يار ذخيره داشته باشد. به اين ترتيب برای هر مسابقه، يك تيم می تواند چند نفر را معرفي کند؟

فعالیت

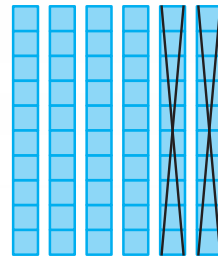
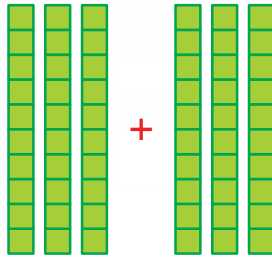
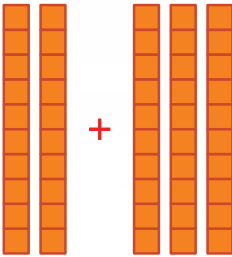

جمع و تفریق ده تایی

صفحه ۲۰ کتاب درسی

الف) با توجه به شکل، حاصل جمع و تفریقها را پیدا کنید.

..... + =

..... + =

..... - =

ب) با دسته های ده تایی که آموزگار به هر گروه می دهد، حاصل جمع و تفریقها را به دست آورید.

$40 + 20 = \dots\dots\dots$

$80 - 30 = \dots\dots\dots$

$50 + 20 = \dots\dots\dots$

$30 + 30 = \dots\dots\dots$

$70 - 20 = \dots\dots\dots$

$90 - 60 = \dots\dots\dots$

ج) حالا بدون استفاده از دسته های ده تایی (به صورت ذهنی) حاصل جمع و تفریقها را بنویسید.

$40 + 30 = \dots\dots\dots$

$90 - 40 = \dots\dots\dots$

$60 - 50 = \dots\dots\dots$

$70 + 20 = \dots\dots\dots$

$80 - 50 = \dots\dots\dots$

$30 + 60 = \dots\dots\dots$

کامل کن

صفحه ۲۰ کتاب درسی

به محور اعداد زیر نگاه کنید.

گاهی اوقات می توانیم محور را فقط با نوشتن دسته های ده تایی رسم کنیم.

عددهای محور را کامل کنید.

